

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

-x. A.
STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1932:40

KOMMUNIKATIONSDEPARTEMENTET

NORMALFÖRSLAG

TILL

GATUKOSTNADSBESTÄMMELSER

ENLIGT 49 § STADSPLANELAGEN

PÅ UPPDRAG AV STATSRADET OCH CHEFEN
FÖR KUNGL. KOMMUNIKATIONSDEPARTEMENTET UTARBETAT INOM
KUNGL. BYGGNADSSTYRELSEN

S T O C K H O L M

1 9 3 2

Statens offentliga utredningar 1932

Kronologisk förteckning

1. Sociala jordutredningens betänkande med förslag till vissa ändringar i den sociala arrendelagstiftningen. Marcus. 121 s. **Jo.**
2. Betänkande rörande erkännande och verkställighet av utlänsk civildom. Av E. Marks von Würtemberg. Marcus. 43 s. **Ju.**
3. Luftförsvarsutredningens betänkande. Utredning beträffande hemortens och civilbefolkningens skyddande vid luftanfall mot Sverige. Norstedt 139 s. **Fö.**
4. Dödlighesantaganden för livränteförsäkring. Norstedt. 14 s. **H.**
5. Betänkande rörande frivilliga sammanslutningar mellan eskilda järnvägar i Skåne m. m. Beckman. 132 s. 2 bilagor. **K.**
6. Normalförslag till byggnadsordningar m. m. 1. Byggnadsordning för stad, köping och större municipalsamhälle. Marcus. 37 s. **K.**
7. Normalförslag till byggnadsordningar m. m. 2. Byggnadsordning för mindre municipalsamhälle. Marcus. 7 s. **K.**
8. Normalförslag till byggnadsordningar m. m. 3. Byggnadsordningar och utomplansbestämmelser för landsbyggen. Marcus. 13 s. **K.**
9. Normalförslag till byggnadsordningar m. m. 4. Bilagor till normalbyggnadsordningar för städer och för landsbygden. Marcus. 32 s. **K.**
10. Jordbrukutredningens betänkanden. 6. Promemoria rörande inkomstutvecklingen inom Sveriges jordbruk i jämförelse med i andra näringssgrenar och dess sammanhang med lönepolitiken. Beckman. 52 s. **Jo.**
11. Normalförslag till provisoriska byggnadsföreskrifter. Marcus. 0 s. **K.**
12. Jordbrukutredningens betänkanden. 7. Betänkande angående åtgärder för lindrande av jordbrukets kreditvärigheter. Beckman. 99 s. **Jo.**
13. Skatteutjmningsberedningen 1. Statistisk utredning angående det kommunala skattetrycket. Av E. Ahlberg. Norstedt. 85, 560 s. **Fi.**
14. Jordbrukutredningens betänkanden. 8. Arbetarfrågan inom det svenska jordbruket. Av B. Nyström. Beckman. 111 s. **Jo.**
15. De ekonomiska verkningarna för sjöfarten av 1928 års lotsföretningssakkunnigas förslag till lotsavgifter. Norstedt. 38 s. **H.**
16. Lagberedningens förslag till revision av ärvdabalken. 4. Förslag till lag om bouppteckning och arvskifte m. m. Norstedt. 689 s. **Ju.**
17. Utredning och förslag rörande ändrade grunder för biskoparnas avlönning och därmed sammanhängande frågor. Iun. 262 s. **E.**
18. Utredning rörande motorfordonsbeståndet i Sverige. Marcus. 9 s. **K.**
19. 1930 års pensions-sakkunniga. Betänkande med förslag till reglemente angående tjänstepension för tjänstemän, tillhörande den civila statsförvaltningen, m. m. Norstedt. (2), 211 s. **Fi.**
20. Betänkande med förslag till förordning angående handel ned farmaceutiska specialiteter. Marcus. 99 s. **S.**
21. Betänkande med förslag till lag om allmänna vägar och lag om vägdistrikt m. m. Norstedt. 223, xv, 174 s. **K.**
22. 1930 års pensions-sakkunniga. Betänkande med förslag till reglemente angående tjänstepension för arbetare i statens tjänst. Norstedt. 37 s. **Fi.**
23. Utredning och förslag angående de civila tjänsteläkarnas ställning i städer och stadsliknande samhällen. Beckman. 206 s. **S.**
24. Normalbestämmelser för leverans och provning av cement (cementbestämmelser) samt för byggnadsverk av betong och armerad betong (betongbestämmelser) [fjärde upplagan] jämte tilläggssbestämmelser [tredje upplagan]. Norstedt. 44 s. **K.**
25. Statens organisationsnämnd. Betänkande med plan för statens byggnadsverksamhet under närmast kommande tioårsperiod. Marcus. 125 s. **Fi.**
26. Uppskattning av Sveriges skogstillgångar, verkställd åren 1923—1929. Norstedt. 255, 215 s. **Jo.**
27. Betänkande angående reformering av vikariatssystemet vid läroverksläroverken. Marcus. 27 s. **Ju.**
28. Lantmätarelönesakkunnigas utredning och förslag beträffande lantmäterikontorens organisation. Marcus. 186 s. **Jo.**
29. Promemoria angående lagstiftning om vissa straffprocessuella tvångsmedel. Norstedt. 57 s. **Ju.**
30. 1932 års banksakkunniga. Betänkande med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse m. m. Marcus. 116 s. **Fi.**
31. Läroverkssakkunniga. Betänkande med förslag till undervisningsplaner för rikets allmänna läroverk och de kommunala mellanskolorna m. m. Norstedt. xj, 454 s. **E.**
32. Betänkande med förslag till lag om vissa ändringar i förordningen angående patent m. m. Marcus. 76 s. **H.**
33. Sociala jordutredningens betänkande med förslag till åtgärder för beredande av ökade möjligheter för mindre bemedlade personer att erhålla egna jordbruk. Marcus. 84 s. **Jo.**
34. Betänkande med förslag angående omorganisation av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen jämte därmed sammanhängande spörsmål. Haggström. 108 s. **K.**
35. Betänkande med förslag till ändrade bestämmelser angående tillsättning av prästerliga tjänster. Haggström. 215 s. **E.**
36. 1928 års pensionsförsäkringskommitté och organisations-sakkunniga. Statistiska undersökningar samt kostnadsberäkningar m. m. Del 2. Norstedt. x, 249 s. **S.**
37. Betänkande angående skyddskoppypmpningen. Beckman. 131 s. **S.**
38. Statens organisationsnämnd. Betänkande med förslag rörande arbetsuppgifterna för och organisationen av rikets landkarteverk. Marcus. 95 s. **Jo.**
39. Sociala jordutredningens betänkande med förslag till kungörelse angående bestämmelser om beviljande av uppskov för egnahems-låntagare att erlägga ränta och amortering å egnahemslån. Marcus. 24 s. **Jo.**
40. Normalförslag till gatukostnadsbestämmelser enligt 49 § stadsplanlagen. Marcus. 23 s. **K.**

Anm. Om särskild tryckort ej anges, är tryckorten Stockholm. Bokstäverna med fetstil utgöra begynnelsebokstäverna till det departement, under vilket utredningen avgivits, t. ex. **E.** = ecklesiastikdepartementet, **Jo.** = jordbruksdepartementet. Enligt kungörelsen den 3 febr. 1922 ang. statens offentliga utredningars yttre anordning (nr 90) utgivs utredningarna i omslag med enhetlig färg för varje departement.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1932:40
KOMMUNIKATIONSDEPARTEMENTET

NORMALFÖRSLAG
TILL
GATUKOSTNADSBESTÄMMELSER

ENLIGT 49 § STADSPLANELAGEN

PÅ UPPDRAG AV STATSRÅDET OCH CHEFEN
FÖR KUNGL. KOMMUNIKATIONSDEPARTEMENTET UTARBETAT INOM
KUNGL. BYGGNADSSTYRELSEN

STOCKHOLM 1932
ISAAC MARCUS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG

Gatukostnadsbestämmelser för städer och stadsliknande samhällen.

Skyldigheten att anlägga gata har i Sverige av gammalt ansetts såsom ett fastigheterna åvilande onus, som vederbörande ägare envar utanför sin tomt skolat fullgöra. Under tidernas lopp hava härutinnan ändrade förhållanden inträtt, i det att vissa städer genom särskilda överenskomelser med fastighetsägarna helt eller delvis övertagit anläggningen av gator, medan i andra städer fastighetsägarna fortfarande i större eller mindre omfattning bidraga till gatuanläggningskostnaderna. I ett stort antal städer gälla nu av Konungens befallningshavande fastställda bestämmelser i byggnadsordning eller gatustadga, enligt vilka tomt- och fastighetsägarna bidraga till iordningställande av gata, därunder inbegripet anläggande av avloppsledning. För de olika städerna hava dessa bestämmelser i hög grad skiftat, vadan frågan om enhetliga föreskrifter med avseende på stads befogenhet att uttaga sådant bidrag av tomtägare sedan lång tid tillbaka varit aktuell. Vid förarbetena till 1907 års lag angående stadsplan och tomtindelning hade sålunda tagits under övervägande att framlägga förslag till dylika föreskrifter, men man stannade vid att i lagen intaga, dels att det ålåg stad att ansvara för gatas upplåtande till allmänt begagnande i behörigt skick vid i lagen närmare angiven tidpunkt, dels att genom sådant stadgande rubbning ej skulle göras i vad för stad vore gällande i avseende på tomtägarers skyldighet att bekosta gatas anläggande; och skulle, där på grund av vad sålunda föreskrivits stad utfört gatuanläggning, som eljest ålegat tomtägare att ombesörja, tomtägare till staden återgälda kostnaden för anläggningen. Dessa bestämmelser hava sedan i lagstiftningen oförändrade kvarstått, till dess den nya stadsplanelagen, som trätt i kraft den 1 januari 1932, däri gjort ändring för att tillgodose det krav å enhetlighet, som under årens lopp framkommit från åtskilliga städer och vissa kommunala sammanslutningar.

Enligt 49 § stadsplanelagen må stadsfullmäktige besluta om meddelande av för staden i dess helhet eller för viss del därav gällande bestämmelser om skyldighet för ägare av tomt att bidraga till kostnaden för iordningställande av gata (gatukostnadsbestämmelser). I 88 § samma lag lämnas föreskrift därom, att, om för stad eller del därav bestämmelse är meddelad eller av ålder består angående skyldighet för tomtägare att helt eller delvis bekosta gatas iordningställande eller underhåll, samma bestämmelse skall lända till efterrättelse, intill dess den genom be-

slut av staden ändras. Jämlikt 51 § stadsplanelagen meddelar Konungen närmare föreskrifter om gatukostnadsbestämmelsers innehåll och uppgörande samt utställande för granskning. Beträffande gatukostnadsbestämmelsers uppgörande och utställande för granskning har Konungen meddelat föreskrifter i 23 § byggnadsstadgan.

Det framgår av de anförda lagrummen, att det är stad obetaget att avstå från den rätt, stadsplanelagen ger staden att utfärda gatukostnadsbestämmelser, samt bibehålla för densamma gällande bestämmelser angående bidrag till gatas iordningställande. Beslutar stad att utfärda gatukostnadsbestämmelser, gälla emellertid vissa regler till skydd för tomtägarna. 50 § stadsplanelagen ger regler om en högsta gräns för tomtägarnas bidragsskyldighet till gatukostnad. Däremot står det varje stad fritt att i för densamma lämplig omfattning modifiera bestämmelserna till tomtägares förmån. Där genom gatukostnadsbestämmelser på tomtägare lägges skyldighet, som tidigare icke ålegat honom, skola vidare bestämmelserna i enlighet med stadgandet i 49 § andra stycket stadsplanelagen underställas Konungens prövning. Till slut är att märka, att då stad fattar beslut enligt 88 § stadsplanelagen om ändring av tomtägares skyldighet att iordningställa gata och beslutet på tomtägaren lägger skyldighet, som icke tidigare ålegat honom, i avseende å beslutet skall, enligt sistnämnda paragraf, i tillämpliga delar gälla vad i stadsplanelagen är stadgat om antagande av gatukostnadsbestämmelser.

I överensstämmelse med föreskrifterna i 50 § stadsplanelagen skola gatukostnadsbestämmelser innefatta grunderna för beräkning av den kostnad, som skall påföras tomtägarna, och för kostnadernas fördelning mellan dem samt tid och ordning för ersättningens erläggande.

Gatas iordningställande innefattar enligt vad som framgår av 50 § stadsplanelagen dels gatas anläggning och dels dess förseende med avloppsledning.

Till gatas anläggning räknas dess terrassering — varmed avses dels erforderlig sprängning, schaktning och bortförande av de massor, som befinna sig över det terrasseringsplan, å vilket med hänsyn till den fastställda gatuhöjden den för gatans ytbeläggning nödiga underbädden skall förläggas, dels utfyllning av de massor, vilka erfordras för att utföra gatan upp till förutnämnda plan under gatuhöjden — samt dess förseende med ytbeläggning, varmed avses utförande av underbädd, beläggning o. d.

Gatas förseende med avloppsledning omfattar alla de anläggningar, vilka erfordras för bortförande av regn- och spillvatten inom stadsområdet. Till sådana anläggningar räknas, förutom ledningar av olika slag, även brunnar, pumpstationer, reningsverk o. d.

Avloppsledning är dels allmän avloppsledning, dels servisledning, som förbinder ledningen inom tomt med allmän avloppsledning.

Därest nuvarande eller föregående ägare av tomt mot vederlag helt

eller delvis vunnit befrielse från deltagande i kostnad för anläggning av gata eller avloppsledning, skall enligt 50 § stadsplanelagen hänsyn härtill tagas vid bestämmande av ersättningsskyldigheten, varjämte tomtägarnas åligganden enligt gatukostnadsbestämmelserna skola motsvara skäliga anspråk på rättvisa och billighet, vilket torde vara att särskilt beakta vid ersättningens beräkning och alldeles särskilt vid den prövning, vilken, på sätt nedan närmare omförmäles, stadens anspråk på ersättning enligt de givna reglerna i händelse av tvist bör vara understat.

I det följande framläggas till städernas tjänst ett förslag till gatukostnadsbestämmelser. Den ersättningsskyldighet, som förslaget avser, motsvarar i huvudsak vad enligt lagens föreskrifter högst kan uttagas av tomtägarna. Vid förslagets omsättande i praktiken bör alltså icke förbises den ovan antydda möjligheten för varje särskild stad att ställa sina anspråk på bidrag lägre än förslaget angiver, exempelvis i syfte att stimulera byggnadsverksamheten eller hålla tomtpriserna nere på en låg nivå.

Förslagets bestämmelser hava av naturliga skäl måst göras relativt allmänt hållna. Ett samhälle, som så önskar, kan naturligen för sitt område få mera detaljerade föreskrifter fastställda. Önskemål i sådant hänseende få bli föremål för prövning i varje särskilt fall.

Förslaget upptager särskilda regler för fördelning av kostnaderna för gatas anläggning (§§ 1 och 2) och för gatas förseende med avloppsledning (§§ 3, 4, 5 och 6).

Föreskrifter rörande bestämmandet av gatukostnadsersättningen samt tid och ordning för dess erläggande återfinnas i § 7. Denna paragraf förutsätter, att staden med tillämpning av de allmänna reglerna i dessa bestämmelser debiterar tomtägaren å hans tomt belöpande kostnadsbidrag. Om stad finner lämpligare, att kostnadsbidragen i stället fastställas av någon utom stadens förvaltning stående myndighet, kan den här föreslagna proceduren lämpligen ersättas med en föreskrift, att förslag till å tomtägarna belöpande bidrag skall av staden underställas en skiljenämnd, vilken efter markägarnas hörande fastställer bidragens belopp. Förebild till en dylik anordning finnes redan i vissa städer.

I § 8 har intagits stadgande om skiljemannaförfarande, då staden och tomtägaren icke kunna enas om ersättningens belopp.

I § 9 hava slutligen intagits de föreskrifter i 50 § stadsplanelagen, vilka angiva, när ersättningsskyldighet på grund av gatukostnadsbestämmelser under inga förhållanden kan åläggas tomtägare.

Vid bestämmande av de gatukostnader, till vilka tomtägarna skola lämna bidrag, bör man givetvis i möjligaste mån söka utrona det verkliga kostnadsbeloppet. Då emellertid detta ofta möter svårigheter och det dessutom ej sällan torde vara till båda parternas fördel, att ersättningsfrågan

regleras på ett relativt tidigt stadium, eventuellt redan innan arbetet påbörjats, måste man som regel åtnöjas med att utgå från en mera ungefärlig beräkning. Även fördelningen av en känd kostnad kan svårigen göras fullt exakt. För att bestämma kostnaden med avseende på en viss tomt lär man i regel nödgas att först beräkna kostnaden för iordningställande av tomten vidliggande gatudel eller större gatusträcka eller av tomten inneslutande, flera gator omfattande område samt sedan efter lämpliga och skäligen grunder fördela kostnaden mellan samtliga de tomter, som innefattas i beräkningen. Anser tomtägare, att honom genom sådan beräkning pålagd ersättning till staden är för hög, torde det ankomma på staden att visa, att ersättningen är skälig.

Hinder lär ej möta, att tomtägares bidrag till gatukostnad bestämmes genom visst å-pris per kvm tomtareal eller efter det antal eldstäder eller lägenheter, som finnas å tomten eller enligt stadsplanen kunna å tomten uppföras, under förutsättning att hans sålunda beräknade andel i kostnaden icke överstiger ett belopp, som motsvarar vad han enligt bestämmelserna i 50 § stadsplanelagen högst kunnat åläggas ersätta.

Vad som med avseende å gatukostnadsbestämmelser kan föreskrivas för stad kan även tillämpas på köpingar och sådana stadsliknande samhällen å landet, varom förmäles i 56—59 §§ stadsplanelagen.

Normalförslag till gatukostnadsbestämmelser för städer och stadsliknande samhällen.

I avseende å skyldighet för ägare av tomt att bidraga till kostnaden för gatas anläggning eller avloppsledning skola gälla följande bestämmelser om grunderna för beräkning av den kostnad, som skall påföras tomtägarna, och för kostnadens fördelning mellan dem samt om tid och ordning för ersättningens erläggande.

Kostnad för gatas anläggning.

§ 1.

Det åligger envar tomtägare att ersätta staden högst halva kostnaden för gatas anläggning framför hans tomt intill en bredd motsvarande den å tomten enligt stadsplanen vid gatans upplåtande tillåtna hushöjden, ökad med en fjärdedel av samma höjd.

Skall gata vidgas, är den, som äger tomt vid någondera sidan av gatan, skyldig ersätta staden högst halva kostnaden för anläggning av den vidgade delen av gatan framför hans tomt intill en bredd, motsvarande den å tomten enligt stadsplanen vid den nya gatudelens upplåtande tillåtna hushöjden, ökad med en fjärdedel av samma höjd.

I fall, då tomt har utfartsväg åt en tidigare för allmänt begagnande upplåten gata, skall skälig jämkning göras i ersättningsbeloppet, där tomtägaren visar, att den fördel, som genom den nya gatan eller gatavidgningen beredes hans tomt, icke svarar mot den honom enligt vad ovan sagts åliggande ersättningsskyldigheten.

Vid ersättningens bestämmande skall vid hörntomt jämväl i gatukorset ingående mark medräknas.

§ 2.

Av kostnaden för gatas terrassering (sprängning, schaktning, fyllning, grundförstärkning, uppförande av stödmurar och dylika arbeten för gatas utförande till fastställd höjd) vare tomtägare skyldig att ersätta staden så mycket, som motsvarar halva kostnaden för terrasseringen till i § 1 angiven bredd inom ett avstånd av högst 1 m över eller under gatans terrasseringsplan. Dock må sistnämnda mått av drätselkammaren eller den myndighet, staden bestämmer, minskas, då 1 m:s terrassering medför betydande olägenhet för tomtägaren, eller ökas i fall, där genomfö-

randet av fastställd gatuhöjd uppenbart åstadkommer ökat värde av tomten och denna enligt stadsplanen icke är avsedd att bebyggas med en- eller tvåfamiljshus, inrymmande lägenheter om högst tre rum och kök.

Kostnaden för utförande av underbädd, för beläggning av kör- och gångbanor med material, som provas motsvara behovet inom det område, där tomten är belägen, för ordnande av enklare planteringar och rännstenar ävensom för annat, som erfordras för gatas försättande i fullgott skick, skall med i § 1 angivna begränsningar ersättas av tomtägaren.

Av kostnaden för konstarbeten, såsom broar, viadukter, trappor och dylikt, ävensom för andra anordningar, som icke inrymmas under vad ovan i denna paragraf är omförmält, skall tomtägare ersätta staden skälig del. Å tomtägare får dock ej läggas större kostnad än som kan anses motsvara på honom belöpande andel av normal gatanläggningskostnad inom området.

Kostnad för avloppsledning.

§ 3.

Kostnaden för tomts servisledning till allmän avloppsledning skall ersättas av tomtägaren. Dock må tomtägare icke belastas med större kostnad för servisledning, än vad som motsvarar kostnaden för sådan ledning från tomtens gräns till gatans mitt.

§ 4.

För beräkning av tomtägars skyldighet att bidra till kostnaden för allmän avloppsledning må stadens område, därest detsamma icke finnes lämpligen böra utgöra ett enda avloppsområde, uppdelas i flera sådana, vilkas gränser äro beroende av de naturliga eller konstgjorda avrinningsförhållandena. Varje sådant avloppsområde skall, då behov därav föreligger, uppdelas i delområden, vilkas gränser skola bestämmas med hänsyn till det sätt, varpå marken inom delområdet enligt stadsplanen skall utnyttjas.

§ 5.

Av kostnaden för avlopps- eller delområdes förseende med allmän avloppsledning skall, därest den allmänna avloppsledningen avser även regnvattnets bortförande, av tomtägarna inom området tillhopa ersättas så stor del, som motsvarar förhållandet mellan arealen av tomtmarken inom området och områdets hela areal. Kostnaden för anläggning av sådan allmän avloppsledning, som utföres enbart för spillvattens bortförande, skall ersättas av tomtägarna inom området, dock att, där ledningen skall mottaga spillvatten även från annan mark än tomtmark, skälig minskning skall göras i tomtägarnas ersättningsskyldighet.

Vid beräkning av kostnaderna för allmän avloppsledning inbegripas däri till ledningarna hörande brunnar och andra anordningar av olika slag.

Erfordras för avloppsvattnets bortförande anläggning av större samlingsledningar eller pumpstationer eller krävas för dess rening särskilda anläggningar (reningsverk och dylikt), må dock av kostnaden för sådan anläggning icke någon del påföras tomtägarna, med mindre Kungl. Maj:t på framställning av staden därtill lämnat tillstånd. Framställning härom skall åtföljas av nödig utredning, som angiver dels kostnaden för ifrågavarande anläggningars utförande, dels ock kostnadens fördelning mellan staden och tomtägarna.

§ 6.

Av den sammanlagda kostnad för avlopps- eller delområdes förseende med allmän avloppsledning, som enligt § 5 belöper å tomtägarna, skall varje tomtägare gälda så stor del, som motsvarar förhållandet mellan arealen av hans tomt och den sammanlagda arealen av all inom området befintlig tomtmark. Dock skall, där mellan särskilda delar av området betydande olikhet föreligger med avseende å möjligheten att utnyttja tomtmark för byggande eller i fråga om avrinningen från sådan mark, hänsyn tagas härtill vid fördelningen av den i denna paragraf avsedda kostnad sålunda, att å tomter, som få i större utsträckning bebyggas eller från vilka större avrinning sker, förhållandevis större andel av kostnaden lägges.

Bestämmandet av gatukostnadsersättning samt tid och ordning för dess erläggande.

§ 7.

Storleken av den ersättning, tomtägare har att gälda för gatas iordningställande, skall, där ej staden därtill utsett annan myndighet, beräknas av drätselkammaren.

Tomtagare vare, sedan gatan framför tomten eller den tomten betjäande allmänna avloppsledningen upplåtits till allmänt begagnande, skyldig att på anfordran utgiva den på tomten belöpande ersättningen till staden för gatuanläggningen eller avloppsledningen; dock att, därest tomten vid tiden för gatans eller avloppsledningens upplåtande icke är byggd i huvudsaklig överensstämmelse med stadsplanen, skyldigheten att utgiva berörda ersättning skall inträda först sedan sådan bebyggelse skett eller vid den tidpunkt dessförinnan, då tomtägaren utnyttjar tomten vidliggande gata i samma omfattning, som om tomten vore på förut angivet sätt bebyggd.

På framställning av tomtägare må dock ersättningsskyldigheten kunna fördelas på visst antal år, icke överstigande tjugo.

Ersättning för stadens kostnad för tomts servisledning vare tomtägare skyldig att utgiva, så snart ledningen upplåtits till begagnande.

Ersättningen inbetalas till drätselkammaren, som jämväl har att pröva och förvara den säkerhet för tomtägars fullgörande av skyldighet att bidra till gatas anläggning och avloppsledning, som författningsenligt skall ställas, innan byggnadslov meddelas.

Vad i denna paragraf sägs om gata gälle, då gata vidgas, den nya gatudelen.

Allmänna bestämmelser.

§ 8.

Anser tomtägare, att honom på grund av dessa bestämmelser påförd ersättning icke står i överensstämmelse med föreskrifterna i 50 § stadsplanelagen, eller kunna staden och tomtägare eljest icke enas om ersättningens belopp, skall frågan härom avgöras av en skiljenämnd, sammansatt av tre personer, varav Konungens befallningshavande utser en, tillika ordförande, drätselkammaren en samt tomtägaren en. Den av Konungens befallningshavande utsedde ledamoten skall hava fullgjort vad författningarna föreskriva om den, som må nyttjas uti domarämbete.

Till sådan skiljenämnds prövning och avgörande må även hänskjutas fråga om ökning eller minskning av tomtägars skyldighet att deltaga i kostnaderna för gatas terrassering med tillämpning av bestämmelserna i § 2 första stycket.

För skiljenämnden skall i tillämpliga delar gälla lagen om skiljemän.

§ 9.

Ersättningsskyldighet på grund av dessa bestämmelser avser icke gatudel eller avloppsledning, vars anläggning påbörjats, då fråga om gatukostnadsbestämmelser väcktes hos stadsfullmäktige, d. v. s. den 193., ej heller åligger ersättningsskyldighet ägare av tomt vid gata, som lagligen skolat vara upplåten till allmänt begagnande eller försedd med avloppsledning vid nyss sagda tid.

Förklaringar och anvisningar.

Kostnad för gatas anläggning.

§ 1.

Angående ersättningens omfattning stadgas i 50 § i stadsplanelagen, att tomtägare må belastas med högst halva kostnaden för gatas anläggning framför hans tomt intill *samma bredd*, som gäller ifråga om honom åliggande skyldighet att ersätta gatumark.

Grunderna för beräkning av denna bredd återfinnas beträffande tomt vid gata, som icke före den 1 januari 1908 upplåtits till allmänt begagnande, i stadsplanelagens 45 § första styckets första mening samt beträffande tomt vid gata, som skall vidgas, i samma lags 46 § första meningen och hava med i huvudsak oförändrad lydelse här intagits i *första och andra styckena*.

I fråga om gatumarkersättning gäller enligt 45 § andra stycket, att, om tomt har utfartsväg åt en tidigare för allmänt begagnande upplåten gata, skälig jämkning skall göras i ersättningsbeloppet, där tomtägaren visar, att den fördel, som genom ny gata beredes hans tomt, icke svarar mot den honom enligt första stycket i samma paragraf åliggande ersättningsskyldighet. Motsvarande regel gäller enligt 46 § vid gatuvidgning. Det synes skäligt, att samma möjlighet till jämkning beredes i fråga om anläggningskostnaden. Detta har skett genom införande här av en liknande regel i *tredje stycket*.

Fjärde stycket avser endast att påvisa, att vid bestämmande av ersättning för hörntomt skall medräknas jämväl i gatukorset ingående mark, i analogi med vad fallet är beträffande gatumarkersättning för sådan tomt.

§ 2.

Sedan i § 1 bestämts det område av gatan, inom vilket varje tomtägars ersättningsskyldighet är begränsad, erfordras emellertid närmare regler angående beräkning av den del av kostnaden för detta gatuområdes ordnande, som skall falla å tomtägarna. Lagen avser nämligen icke, att hela kostnaden för anläggningen inom det angivna området skall under alla förhållanden drabba tomtägarna. I stadsplanelagens 50 § sägs, att å tomtägare ej må läggas kostnad, som utan motsvarande fördel för tomts bebyggande föranledes därav, att gatas höjdläge skall i väsentlig mån avvika från markens naturliga höjdläge eller att gatas anläggning eljest på grund av särskilda omständigheter ställer sig mer än vanligt kost-

sam. Härav torde följa, å ena sidan att *normal* anläggningskostnad i allmänhet må läggas å tomtägarna, men å andra sidan att sådan kostnad, som överskjuter den normala, icke bör drabba tomtägarna under annan förutsättning än att de hava motsvarande fördel av anläggningen.

Till den normala kostnaden hör till en början kostnaden för vanlig beläggning jämte i samband därmed stående arbeten (se vidare under motiveringen till *andra stycket*). Även en mindre avvikelse från den naturliga markens höjdläge måste anses tillhöra de moment, varmed man vid gatanläggning normalt måste räkna. Vid större terrasseringsarbeten däremot måste i regel en fördelning mellan staden och tomtägaren ägas rum. Så bör ock ske beträffande mera dyrbara specialanordningar i övrigt.

I *första stycket* av § 2 behandlas frågan om ovan omförmälda, för gatas utförande enligt fastställd profil erforderliga terrasseringsarbeten. Dessa arbeten omfatta, där skärning förekommer, bergsprängning eller jordschaktning till det höjdläge under gatans profil, å vilket underbädd, beläggning m. m. skall anbringas, och, där bank ifrågakommer, fyllning med sten eller jord till samma höjdläge. Till terrassering räknas även utförande av grundförstärkning och stödmur samt dylika arbeten, erforderliga för gatas anordnande till fastställt höjdläge.

Beträffande storleken av tomtägares bidrag till gatas terrasseringskostnad har det ansetts skäligt, att bidraget ordinärt bestämmes med hänsyn till kostnaden för genomsnittligt högst 1 m:s terrassering framför tomten. Vid skärning innebär detta, att, om den berg- eller jordmassa, som skall bortschaktas å gatan framför tomten, till sitt kubikinnehåll är lika stor med eller mindre än den massa, som med en höjd av 1 m jämnt fördelas över gatuområdet framför tomten, tomtägaren skall ersätta staden så stor del av halva genomsnittliga kostnaden för denna massas borttagande, som motsvarar förhållandet mellan den bredd, för vilken ersättningen skall beräknas enligt lagen, och hela gatans bredd. Är schaktningsmassan större än sagda kubikinnehåll, skall å staden ensam stanna kostnaden för den överskjutande massans borttagande. Vid bank skall kostnaden för fyllning beräknas i tillämpliga delar efter samma grunder som för skärning.

Exempel. (Se Pl. I.)¹

Kostnaden för gatans hela schaktning framför tomten (massan $[a + b]$) beräknas i föreliggande exempel uppgå till 1 000 kr., varav 800 kr. kommer på massan $(b + c)$, som motsvarar 1 m:s jämnt fördelad schaktning framför tomten. Kostnaden för gatans hela

¹ I anslutning till vad som sagts å sid. 5 och 6 i inledningen rörande svårigheterna att utröna den å varje särskild tomt belöpande verkliga gatukostnaden, därvid framhållits, att man som regel måste åtnöjas med en mera ungefärlig beräkning vid denna kostnads bestämmande och fördelning, vilket i främsta rummet gäller med avseende på terrasseringskostnaden, har i förevarande exempel kostnaden för terrasseringsarbeten av vidliggande gatudel beräknats beträffande tomterna I och II.

Halveringen av denna kostnad, i vad den belöper på resp. tomter, har i exemplet genomförts redan genom att den å Pl. I angivna bredden å det område framför tomten, efter vilket ersättningen enligt lagen skall beräknas, delats med två.

fyllning framför tomten (massan [d + e]) beräknas till 700 kr., varav 600 kr. belöper å massan (e + f + f), som motsvarar 1 m:s jämnt fördelad fyllning framför tomten. Framför tomtens återstående del sammanfaller markens naturliga höjdläge med terrasseringsplanet, vadan någon terrasseringsring på denna del icke ifrågakommer. Hela terrasseringskostnaden framför tomten blir alltså 1 700 kr., varav 1 400 kr. motsvarar kostnaden för en meters genomsnittlig terrasseringsring framför tomten.

Ägaren av tomt I skall då vidkännas en kostnad av $\frac{10.75}{24} \times 1400 = 627.08$ kr., under det att ägaren av tomt II har att ersätta staden med $\frac{4.75}{24} \times 1400 = 277.08$ kr.

Å staden stannar dels skillnaden mellan 1 700 och 1 400 kr. eller 300 kr., dels $\frac{8.50}{24} \times 1400 = 495.84$ kr. eller den del av kostnaden för 1 m:s genomsnittlig terrasseringsring, vilken icke åligger tomtägarna att ersätta. Stadens sammanlagda kostnad för terrasseringsringen framför tomten blir alltså 795.84 kr.

Emellertid bör stad i vissa fall med fog kunna påfordra att utfå större bidrag till gatas terrasseringskostnad, än enligt vad ovan angivits som ordinärt. En affärsgata eller en för förnämligare lägenheter avsedd bostadsgata åstadkommer otvivelaktigt ökat värde å vidliggande tomtmark, om gatuprofilen är horisontal eller har svag lutning. Om denna värdeökning uppkommer därigenom att gatas höjdläge skiljer sig från markens naturliga höjdläge mer än genomsnittligt 1 m, bör tomtägare utan olägenhet kunna vidkännas större kostnad, än vad som eljest kan vara skäligt. Där gata framföres å utfylld bank, vars höjd över den naturliga marken ungefär motsvarar normalt källardjup, uppstår, särskilt vid slutet byggnadssätt, den fördelen för vidliggande tomter, att sprängning eller schaktning för källare icke erfordras, vilket i regel medför besparing för tomtägaren. Detta förhållande skulle även kunna motivera ökning av bidraget till kostnaden för terrasseringsringen.

Detta krav på ökad bidragsskyldighet har icke ansetts böra ställas på ägare av tomter, vilka enligt stadsplanen äro avsedda att bebyggas med en- eller tvåfamiljshus, inrymmande lägenheter om högst tre rum och kök. Anledningen till detta undantag är det allmänna intresset att icke genom fordran på för höga gatukostnadsbidrag uppkomsten av dessa samhällsnyttiga bostadstyper hämmas.

Kan sålunda staden i många fall anses berättigad att uttaga ökad ersättning för terrasseringskostnaderna, bör å andra sidan tomtägaren icke förmenas rätt att få sagda ersättning nedsatt i sådana fall, då även 1 m:s terrasseringsring framför tomten uppenbart medför olägenhet för honom.

Andra stycket angiver, att tomtägaren skall deltaga i kostnaden för gatas fullständiga iordningställande, efter det att terrasseringsringen blivit utförd. Till sådant iordningställande räknas anbringande av nödig underbädd, beläggning av kör- och gångbanor med material, som för varje gata provas motsvara behovet inom det område, där gatan är belägen,

ordnande av enklare planteringar och rännstenar ävensom annat, som erfordras för gatas försättande i fullgott skick.

Det får antagas, att gatorna inom stadsområdet med hänsyn till deras olika art av affärs-, bostads- eller genomfartsgator m. fl. komma att indelas i grupper med i huvudsak likartad behandling med avseende på beläggning och fördelning av kör- och gångbanor m. m. För varje sådan grupp lär kravet på »ett fullgott skick» ställa sig olika. Vid den enklaste bostadsgatan kan man måhända nöja sig med endast en gångbana — grusad och inom kant- och rännsten — samt med körbana, hårdgjord på billigaste sätt. Vid affärgatan eller huvudtrafikleden fordras däremot breda gångbanor på båda sidor, belagda med asfalt eller plattor och kanske försedda med alléträd, samt körbana av högsta kvalitet, belagd med gatsten, sandasfalt eller dylikt.

Med enklare planteringar avses vanliga gräsmattor, en rad alléträd i varje gångbana eller motsvarande anordningar. Dyrbara blomsteranläggningar i gata, omfattande träd- och buskplanteringar och dylikt, kunna icke räknas dit och böra därför bekostas av staden ensam.

I den mån en gatas anläggning icke lämpligen kan av gatubyggnadstekniska skäl utföras i fullgott skick i ett sammanhang — sålunda torde det i regel icke vara möjligt att anbringa permanentbeläggning av gata omedelbart efter underbäddens anbringande, utan under längre eller kortare tid måste först en provisorisk beläggning anordnas — bör staden givetvis vara berättigad att erhålla ersättning även för sådana arbeten, vilka måste utföras sedan gatan blivit föremål för ett provisoriskt iordningställande och kunnat tagas i anspråk för trafik.

Tredje stycket behandlar frågan om tomtägars bidrag till utförande av konstarbeten, till vilka hänföres anläggning av broar, viadukter, trappor och dylikt. Det torde i allmänhet icke finnas skäl att helt befria tomtägarna från bidragsskyldighet till dylika arbeten. I många fall skulle de därigenom komma i bättre ställning än tomtägare, vilka icke hava sina tomter belägna invid dylika anläggningar och sålunda icke kunna undgå gatukostnadsbidrag. Det har därför ansetts skäligt att ålägga förstnämnda tomtägare ett bidrag, som motsvarar normal gatuanläggningskostnad. Detta bidrag torde lämpligen kunna beräknas efter genomsnittliga gatuanläggningskostnaden inom det område, där tomten är belägen, per kvm gatuareal eller annan ytenhet.

I sammanhang med frågan om gatas anläggning må uppmärksammas dels 70 § i stadsplanelagen, vari sägs, att, då tomt är belägen vid torg eller annan sådan allmän plats, marken skall anses som gata till en bredd av 18 m från tomtlinjen, där ej annat är bestämt i stadsplanen, dels ock samma lags 71 §, vilken stadgar, att, då i stadsplan ej finnes föreskrift meddelad om den hushöjd, som är tillåten å tomt, tomtägars skyldighet att bidraga till stads gatukostnad ej må beräknas efter större gatubredd än 18 m.

Kostnad för avloppsledning.

§ 3.

I fråga om kostnaderna för avloppsledning gäller, att den normala kostnaden må påläggas tomtägarna, medan därutöver uppkommande kostnader i allmänhet få bäras av staden. Tomtgarnas bidrag måste dock givetvis, såsom även 50 § stadsplanelagen uttalar, begränsas inom vad som belöper å avloppet från tomterna, jämfört med annat avlopp, för vilket ledningen är avsedd.

Till avloppet från tomterna höra särskilt de servisledningar, som föra avloppsvattnet från tomterna ut till närmast belägna allmänna avloppsledning. Regeln bör här uppenbarligen vara, att kostnaden för tomts servisledning skall ersättas av tomtägaren. Har emellertid av någon anledning den allmänna avloppsledningen i gata förlagts annorstädes än i dess mitt, är det skäligt, att ägare av vid gatan belägen tomt icke belastas med större kostnad för servisledning, än vad som motsvarar kostnaden för dylik ledning från tomtgränsen till gatans mitt. Kostnaden för den övriga delen av servisledningen skall sålunda stanna å staden. Den som äger tomt vid den sida av gatan, där den allmänna avloppsledningen är förlagd, lär icke böra ersätta större kostnad för servisledning, än som motsvarar kostnaden för ledningen från tomtgränsen till den allmänna avloppsledningen.

§ 4.

Ett stadsområde har ofta skilda nederbördsområden, vilkas avrinning ombesörjes av förefintliga åar, bäckar, diken av större eller mindre dimensioner eller av konstgjorda anordningar för dag- och spillvattens upptagande, såsom avloppstunnlar, -kulvertar och -ledningar av olika slag och storleksordning. Ett sådant område kan på ett enkelt och billigt sätt få sin avloppsfråga löst, ett annat område kräver omfattande och dyrbara anläggningar för att få till stånd en nöjaktig lösning av motsvarande problem. Det lär under sådana omständigheter vara rimligt, att tomtägarna inom ett område av det förstnämnda slaget icke drabbas av andra och större avloppskostnader än som betingas av därför erforderliga anläggningar för sådant ändamål. Uppenbart är, att tomtmarken inom ett dylikt område kan betalas högre bl. a. med hänsyn till de gynnsamma avloppsförhållandena. Beträffande område, varinom erfordras dyrbara avloppsanordningar och där tomtmarken på grund därav kan ställa sig jämförelsevis billig, måste på därstädes belägna tomters ägare kunna ställas krav på den större ersättning, som betingas av de högre omkostnaderna.

I förevarande paragraf stadgas därför, att för ersättningsskyldighetens beräknande stadens område, därest detsamma icke finnes lämpligen böra utgöra ett enda avloppsområde, må uppdelas i flera sådana, vilkas grän-

ser äro beroende av de naturliga eller konstgjorda avrinningsförhållandena.

Inom ett sådant avloppsområde utnyttjas marken i regel för olika ändamål. En stor del därav skall måhända enligt stadsplanen användas som park, från vilken spillvattenmängden är ringa eller ingen och där dagvattnet på grund av terrängens och markens beskaffenhet endast i obetydlig grad tager sig ned i till avloppsledningarna. En annan del av avloppsområdet skall måhända enligt stadsplanen utnyttjas huvudsakligen för egnahemsändamål. Spillvattenmängden från ett dylikt område blir förhållandevis liten, vilket oftast även blir fallet med avseende på dagvattnet, som i stor omfattning uppsuges av tomtmarken och aldrig kommer fram till avloppsledningarna.

I samma mån som tomtmarkens utnyttjande i plan och höjd ökas, ökas också spillvattenmängden. Med planökningen och därav följande minskning av tomtmarkens gårdsutrymmen, vilka oftast i detta sammanhang förses med beläggning, som medför dagvattnets nedförande till avloppsledningarna, följer också stegrad avrinning av dagvatten. Vid slutet byggnadssätt och höga hus framträda dessa förhållanden särskilt kraftigt.

Därest delar av ett avloppsområde disponeras för industriändamål, erfordras ofta på grund av de olika industriernas art särskilda anordningar för spill- och regnvattnets avledande.

För att i möjligaste mån efter rättvisa grunder fördela avloppsområdets kostnader för avloppsanläggningar å tomt- och annan mark inom området bör därför området uppdelas i delområden, vilkas gränser skola bestämmas med hänsyn till det sätt, varpå marken inom delområdet enligt stadsplanen skall utnyttjas. Härom stadgas i paragrafens sista mening. Mellan dessa särskilda delområden böra då nämnda kostnader fördelas med hänsyn till avrinningens omfattning å respektive delområden. Exempelvis bör ett parkområde icke belastas med större kostnad för avloppsanordningar än som betingas av dess avrinning.

Inom många smärre samhällen, där i huvudsak samma byggnadssätt tillämpas för hela samhället, såsom bostadsområden för egna hem och motsvarande bebyggande, lär en uppdelning i särskilda avlopps- eller delområden knappast behöva ifrågakomma.

Exempel. (Se Pl. II.)

En stad är uppdelad i två avloppsområden A och B. Området A har sin avrinning till ett vattendrag, som flyter utanför stadsområdet. Detta vattendrag kan icke mottaga spillvattnet utan rening, varför en reningsanläggning måst utföras, vilken, innan avloppskulverten avbördar sitt innehåll i vattendraget, verkställer nödig rening.

Området B ligger vid en sjö, som utan att avloppsvattnet renas kan mottaga detta. Delar av delområdena 3 och 4 äro så lågt belägna, att de ej genom självfall kunna få sitt avloppsvatten bortfört. En mindre pumpstation har därför måst anordnas för att tillgodose detta avloppsbehov.

De båda avloppsområdena hava, på sätt Pl. II visar, uppdelats i sex resp. fem delom-

råden med hänsyn till det sätt, varpå de utnyttjas enligt stadsplanen. Dessa delområden innefatta tomtmark för bostads- och industriändamål samt mark för idrotts-, järnvägs-, trafik-, hamn-, park- respektive begravningsändamål. Tomtmarkens fördelning på olika områden har skett med hänsyn till dess mer eller mindre intensiva utnyttjande. Inom varje delområde är i stort sett samma byggnadssätt rådande.

§ 5.

Denna paragraf lämnar anvisning på, hur avloppsområdes eller delområdes avloppskostnader skola kunna fördelas mellan staden och ägarna till inom området belägen tomtmark.

Med allmän avloppsledning förstås såväl ledningar av olika slag som ock till ledningarna hörande brunnar och andra särskilda anordningar.

Till allmän avloppsledning hänföres dels det kombinerade systemet, där ledningarna mottaga ej blott regn- utan även spillvatten, dels det separata systemet, där diken eller ledningar upptaga regnvattnet och särskild ledning spillvattnet.

I det fall, då det förstnämnda systemet kommer till användning, skall kostnaden för avlopps- eller delområdes förseende med allmän avloppsledning enligt förslaget fördelas sålunda, att å staden stannar så stor andel, som motsvarar förhållandet mellan den sammanlagda arealen av de delar av området, som icke utgöras av tomtmark, och områdets hela areal. Innehåller sålunda ett dylikt område i areal 500 000 kvm och utgör arealen av all inom området belägen tomtmark tillhoppa 200 000 kvm, skall staden vidkännas tre och samtliga tomtägarna två femtedelar av avloppskostnaderna. Att märka är härvid, att stadens andel omfattar ej endast gator och andra allmänna platser, utan även mark, som ingår i idrotts-, trafik-, säkerhets- m. fl. områden, som enligt stadsplanlagen icke äro att anse såsom tomtmark.

Där separata system komma till användning, skall enligt förslaget med avseende på fördelningen av kostnaden för sådan allmän avloppsledning, som bortför regnvatten, förfaras på samma sätt, som ovan sagts beträffande det kombinerade systemet. Kostnaden för allmän avloppsledning däremot, som utföres enbart för spillvattnets bortförande från tomtmark, skall ersättas av tomtägarna ensamt.

Givetvis kan det förekomma, att å en dylik separat spillvattenledning även införes spillvatten från annan mark än tomtmark, i vilket fall tomtägarna kunna påfordra, att skälig minskning sker av deras kostnad för den gemensamma allmänna ledningen.

Om för ett områdes dränering erfordras större och dyrbarare anläggningar än som kunna anses tillhöra en normal avloppsanläggning, såsom större samlingsledningar, pumpstationer, reningsverk och dylika anläggningar, kunna kostnaderna för dessa anläggningar bliva så stora och deras utförande vara ett sådant allmänt sanitärt intresse, att det vore oskäligt att efter vanliga regler belasta tomtägarna med andel i anläggningskostnaderna. Det har därför synts riktigt, att frågan om stads rätt

att av tomtägarna uttaga bidrag till dylik anläggning göres till föremål för särskild prövning av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall. Föreskrifter härom hava införts i *tredje stycket*.

§ 6.

Här angives, huru de på tomtägarna inom ett avlopps- eller delområde belöpande kostnaderna, beräknade efter ovan omförmälda grunder, skola fördelas å resp. tomters ägare.

Tomtägare skall sålunda enligt förslaget ersätta så stor del av sagda kostnader, som motsvarar förhållandet mellan tomtens areal och sammanlagda arealen av all inom området befintlig tomtmark. Är sistnämnda areal 200 000 kvm och en tomts areal 1 000 kvm, skall tomtägaren ersätta staden med en tvåhundredel av kostnaderna.

Det står uppenbart varje stad fritt att uppdelas staden i huru många delområden som helst, om man därmed avser att få till stånd en med hänsyn till markens beskaffenhet och utnyttjande så rättvis fördelning som möjligt av avloppskostnaderna. Emellertid torde ett sådant förfaringsätt i regel icke kunna av praktiska skäl genomföras i sådan omfattning, att full rättvisa därigenom vinnes. I flertalet fall torde ett delområde komma att i sig innesluta tomtmark, som inbördes utvisar betydande olikheter i fråga om utnyttjningsmöjligheter för bebyggande eller avrinningsförhållanden. Vid fördelningen av kostnaden för allmän avloppsledning mellan tomtägarna inom området bör i dylikt fall hänsyn till dessa olika omständigheter tagas sålunda, att tomter med större utnyttjningsrätt eller med större avrinning belastas med förhållandevis större andel av kostnaden, än tomter, som få utnyttjas i mindre utsträckning eller hava mindre avrinning.

Bestämmandet av gatukostnadsersättning samt tid och ordning för dess erläggande.

§ 7.

I *första stycket* har angivits den myndighet, som å stadens vägnar skall beräkna ersättningens storlek. Denna uppgift har ansetts böra i regel tillkomma drätselkammaren, dock med rätt för staden att därtill utse annan myndighet.

I *andra stycket* hava intagits bestämmelser angående den tidpunkt, då skyldighet inträder för tomtägaren att erlägga ersättning för gatukostnad. Olika tidpunkter för gatuanslaggnings och avloppsledningens upplåtande för allmänt begagnande torde merendels förekomma. Avloppsledningen kan sålunda ofta tagas i bruk långt innan gatans slutliga beläggning är utförd, under det i andra fall motsatt förhållande kan inträffa, då t. ex. avloppsledning nedlägges i redan för allmänt begagnande upplåten gata.

Emellertid kan det inträffa, att ägare av vid upplåten gata belägen tomt, oaktat tomten icke är bebyggd i huvudsaklig överensstämmelse med stadsplanen, utnyttjar vidliggande gatudel med däri befintlig avloppsledning i samma omfattning, som om tomten vore på ovan angivet sätt bebyggd. Även i detta fall synes skäligt, att tomtägaren till staden erlägger den på tomten belöpande ersättning för gatuanläggning och avloppsledning.

Det torde i många fall bliva betungande för tomtägare att på en gång till staden utgiva den honom åvilande ersättningen. Detta lär i främsta rummet gälla ägare av tomter, vilka enligt stadsplanen äro avsedda att bebyggas med en- eller tvåfamiljshus, inrymmande lägenheter om högst tre rum och kök. För dessa tomtägare föreligga ofta svårigheter att anskaffa nödigt byggnadskapital. Fördenskull stadgas i *tredje stycket*, att tomtägare på framställning må medgivas rätt att erlägga ersättningen efter fördelning på visst antal år, icke överstigande tjugo.

Fjärde stycket angiver, när tomtägare har att utgiva ersättning för tomtens servisledning, vilken tidpunkt uppenbarligen bör sammanfalla med tiden för ledningens upplåtande till begagnande.

Femte stycket stadgar till en början, att ersättning, som förut i paragrafen omtalas, skall inbetalas till drätselkammaren.

Enligt 18 § stadsplanelagen må nybyggnad ej ske, innan ägare av tomt fullgjort honom enligt sagda lag åliggande skyldighet att utgiva bidrag till gatukostnad eller ock tomtägaren därför ställt nöjaktig säkerhet. Samma krav ställes å tomtägaren, då han i enlighet med 62 § byggnadsstadgan gör ansökan om byggnadslov. Å drätselkammaren bör ankomma att pröva och förvara denna säkerhet. Även härom stadgas i detta stycke.

Med avseende å tid och ordning för erläggande av gatukostnadsersättning, då gata vidgas, bör för den nya gatudelen i tillämpliga delar gälla, vad i denna paragraf stadgats om gata. Bestämmelse härom är given i *sjätte stycket*.

Allmänna bestämmelser.

§ 8.

Första stycket innefattar föreskrift om de fall, då, enligt vad inledningsvis angivits, fråga om gatukostnadsersättning kan hänskjutas till skiljenämnd, ävensom regler om nämndens sammansättning. Den har ansetts lämpligen böra bestå av tre personer: en, tillika ordförande, utsedd av Konungens befallningshavande, en utsedd av stadens drätselkammare och en av tomtägaren. Har stad enligt § 7 utsett annan myndighet än drätselkammaren att verkställa ersättningarnas beräkning, kan det måhända stundom befinnas lämpligt, att åt denna andra myndighet uppdraga jämväl att i drätselkammarens ställe utse ledamot i nämnden. Härom kan i

så fall stadgande meddelas i förevarande paragraf. För den av Konungens befallningshavande utsedde ordföranden torde böra krävas domar-kompetens.

Emellertid hava även andra meningar gjort sig gällande, på vad sätt tvist i förevarande avseende lämpligen borde slitas. Sålunda har ifrågasatts prövning domstolsvägen i vanlig ordning. Användandet i tillämpliga delar av bestämmelserna i 48 § stadsplanelagen, alltså anlitande av nämnd, som på endera partens ansökan tillsättes i den ordning lagen om expropriation föreskriver, har också tagits under övervägande. Magistraten som skiljedomare har likaledes föreslagits.

Mot de sålunda framkomna alternativen kunna emellertid vissa invändningar göras. Vad till en början magistraten såsom skiljedomare beträffar, må erinras, att gatukostnadsbestämmelser äro avsedda att komma till användning även beträffande samhällen, där magistrat icke finnes. Här skulle sålunda under alla förhållanden en särskild anordning erfordras.

Att hänskjuta avgörandet av ifrågavarande tvister till domstol eller expropriationsnämnd har ej heller ansetts lämpligt med hänsyn till att dessa ärenden ofta kräva ett snabbt avgörande och icke kunna belastas med dryga rättegångskostnader.

Det torde å andra sidan kunna antagas, att en skiljenämnd, sammansatt på sätt förevarande paragraf stadgar, skall kunna på ett enhetligt och för båda parterna betryggande sätt bedöma de ekonomiska spörsmål, som underställas dess prövning. I regel synes det önskvärt, att Konungens befallningshavande liksom också drätselkammaren för mål från samma stad anlita samma personer som representanter i dylika skiljenämnder. Tomtägaren har givetvis frihet att efter behag välja sin representant. Med all sannolikhet komma emellertid även stadens tomtägare ganska snart att enas om lämplig sakkunnig person, som av dem placeras i skiljenämnderna. Därest på nu antytt sätt en enhetlig sammansättning av nämnderna vinnes, skulle desamma så småningom närmast komma att motsvara en permanent institution, vilken efter ett fåtal år skulle vinna sådan ingående kännedom om hithörande frågor, att dessa kunde förväntas bliva både snabbt och sakkunnigt handlagda, varjämte kostnaden för skiljenämnds förfarandet borde kunna nedbringas till ett minimum.

Vid prövning av ersättningsbeloppen synes nämnden icke böra isolerat bedöma ett ärende rörande viss tomt utan samtidigt beakta de krav på ersättning, som staden ställer på ägare av med avseende på utnyttjandet jämförbara tomter vid den gatudel eller i den trakt av staden, där tomten är belägen.

Av hänvisningen till 50 § stadsplanelagen följer, att nämnden har att taga hänsyn till även de delar av nämnda paragraf, som icke särskilt redovisats i gatukostnadsbestämmelserna. Sålunda bör nämnden kunna göra

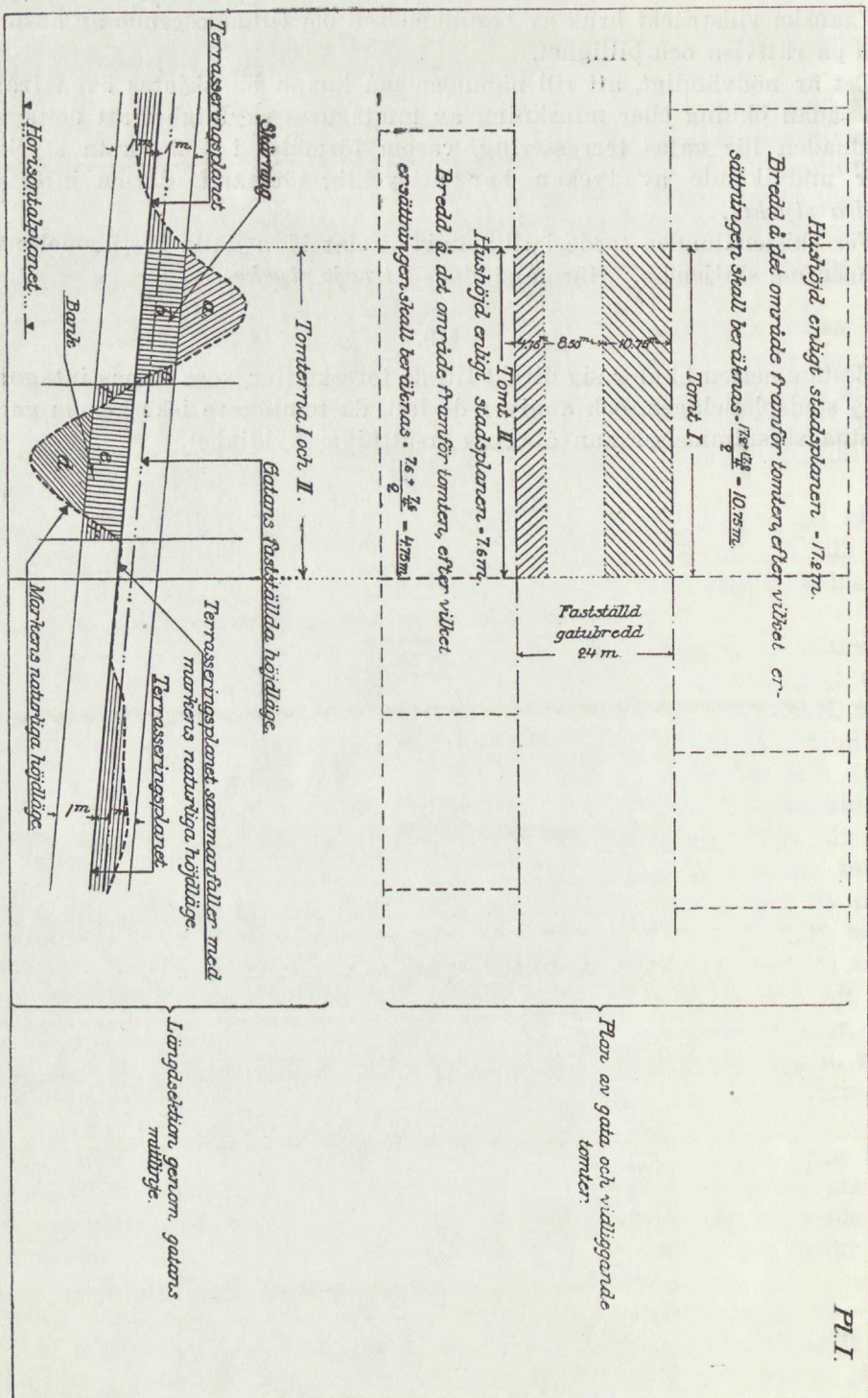
ett ganska vidsträckt bruk av bestämmelsen om tillgodoseende av anspråken på rättvisa och billighet.

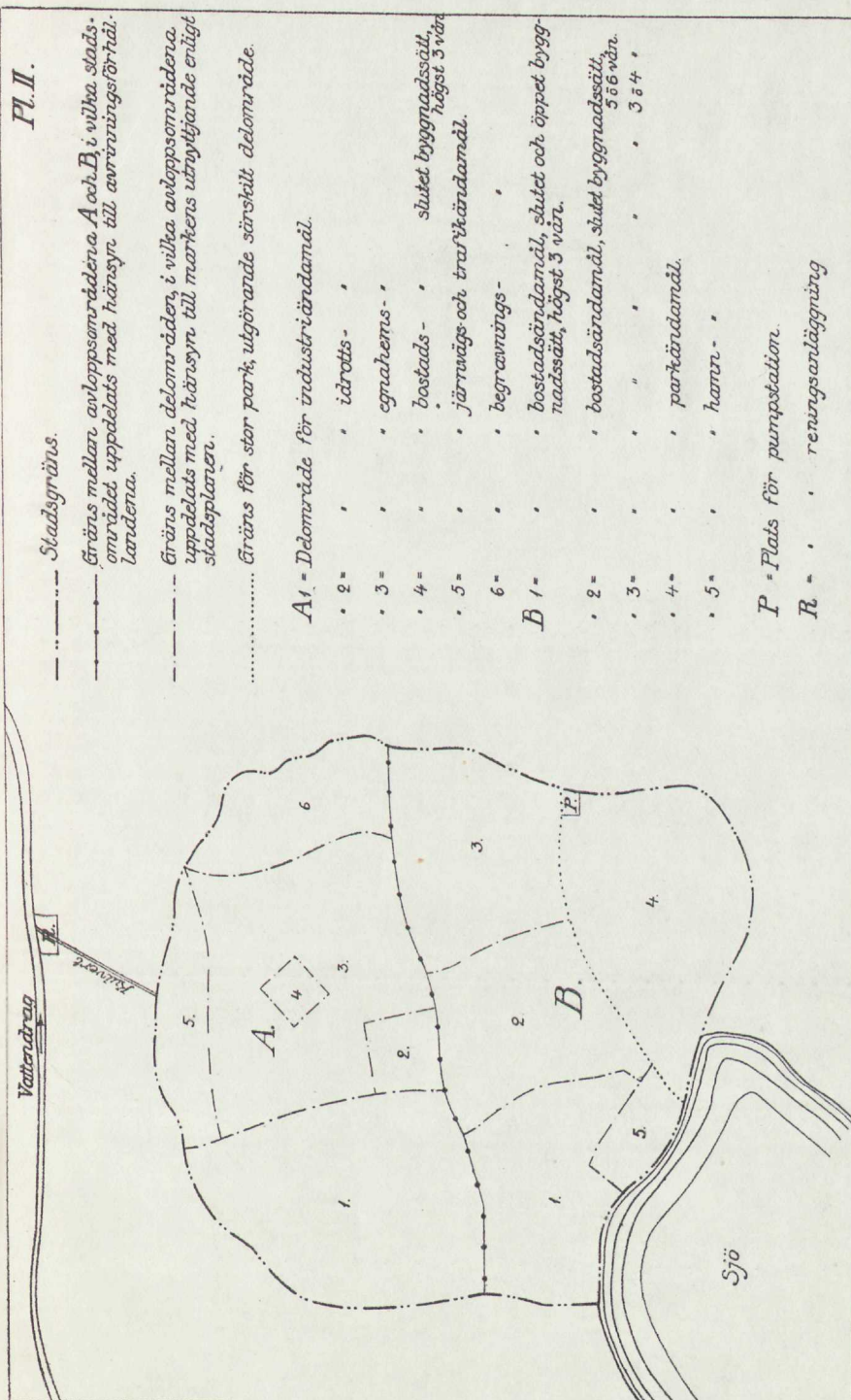
Det är nödvändigt, att till nämnden må kunna hänskjutas även fråga om sådan ökning eller minskning av tomtägarers skyldighet att deltaga i kostnaden för gatas terrassering, varom förmåles i § 2 första stycket. För undvikande av tvekan har uttrycklig föreskrift därom införts i *andra stycket*.

För skiljenämnden torde i tillämpliga delar böra gälla bestämmelserna i lagen om skiljemän. Härom stadgas i *tredje stycket*.

§ 9.

Bestämmelsen hänför sig direkt till de föreskrifter, som finnas intagna i 50 § stadsplanelagen, och angiver de fall, då tomtägare icke genom gatukostnadsbestämmelser kan åläggas ersättningsskyldighet.

N 71

contour line

contour interval 100 feet

contour line

contour interval 100 feet

contour line

contour interval 100 feet

contour line

contour line

contour line

contour line

contour line

contour line

contour line

contour line

contour line

contour line

contour line

contour line

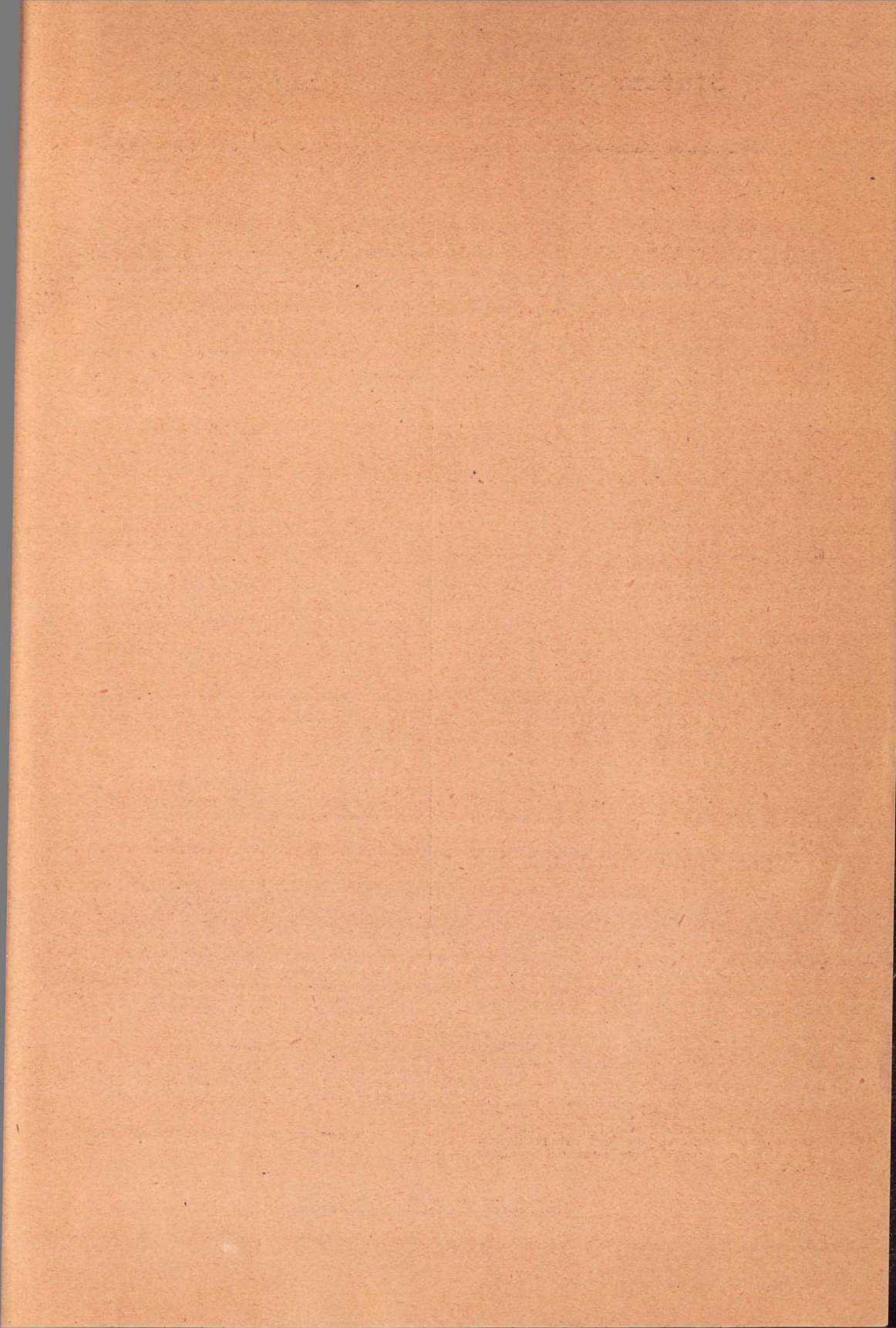
contour line

contour line

contour line

contour line

Statens offentliga utredningar 1932

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen.)

Allmän lagstiftning. Rättsskipning. Fångvård.

Betänkande rörande erkännande och verkställighet av utländsk civildom. [2]
Lagberedningens förslag till revision av ärvdabalken.
4. Förslag till lag om boutredning och arvskifte m. m. [16]
Promemoria ang. lagstiftning om vissa straffprocessuella tvångsmedel. [29]

Statsförfattning. Allmän statsförvaltning.

1930 års pensionssakkunniga. Betänkande med förslag till reglemente ang. tjänstepension för tjänstemän, tillhörande den civila statsförvaltningen, m. m. [19]
1930 års pensionssakkunniga. Betänkande med förslag till reglemente ang. tjänstepension för arbetare i statens tjänst. [22]
Statens organisationsnämnd. Betänkande med plan för statens byggnadsverksamhet under närmast kommande tioårsperiod. [25]
Betänkande ang. reformering av vikariatssystemet vid häradsrätterna. [27]
Lantmätarelönesakkunnigas utredning och förslag beträffande lantmäterikontorens organisation. [28]
Betänkande med förslag ang. omorganisation av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen jämte därmed sammanhängande spörsmål. [34]
Statens organisationsnämnd. Betänkande med förslag rörande arbetsuppgifterna för och organisationen av rikets landkarteverk. [38]

Kommunalförvaltning.

Normalförslag till byggnadsordningar m. m. 1. Byggnadsordning för stad, köping och större municipalsamhälle. [6] 2. Byggnadsordning för mindre municipalsamhälle. [7] 3. Byggnadsordningar och utomplansbestämmelser för landsbygden. [8] 4. Bilagor till normalbyggnadsordningar för städer och för landsbygden. [9]
Normalförslag till provisoriska byggnadsföreskrifter. [11]
Normalförslag till gatukostnadsbestämmelser enligt 49 § stadsplanlagen. [40]

Statens och kommunernas finansväsen.

Skatteutjämningsberedningen 1. Statistisk utredning ang. det kommunala skattetrycket. [13]

Politi.

Betänkande med förslag till förordning ang. handel med farmaceutiska specialiteter. [20]

Socialpolitik.

Hälsö- och sjukvård.

Utredning och förslag ang. de civila tjänsteläkarnas ställning i städer och stadsliknande samhällen. [23]
Betänkande ang. skyddskoppypningen. [37]

Allmänt näringsväsen.

Betänkande med förslag till lag om vissa åntrningar i förordningen ang. patent m. m. [32]

Fast egendom. Jordbruk med binärningar.

Sociala jordutredningens betänkande med förslag till vissa ändringar i den sociala arrendelagstiftningen. [1]
Jordbruksutredningens betänkanden. 6. Promemoria rörande inkomstutvecklingen inom Sveriges jordbruk i jämförelse med i andra näringsgrenar och dess sammanhang med lönepolitiken. [10] 7. Betänkande ang. åtgärder för lindrande av jordbrukets kreditvärigheter. [12] 8. Arbetarfrågan inom det svenska jordbruket. [14]

Sociala jordutredningens betänkande med förslag till åtgärder för beredande av ökade möjligheter för mindre bemedlade personer att erhålla egna jordbruk. [33]
Sociala jordutredningens betänkande med förslag till kungörelse angående bestämmelser om beviljande av uppskov för egnahemsåntagare att erlagga ränta och amortering å egnahemslån. [39]

Vattenväsen. Skogsbruk. Bergsbruk.

Uppskattnng av Sveriges skogstillgångar, verkställd åren 1923—1929. [26]

Industri.

Cement- och betongbestämmelser (fjärde upplagan) jämte tilläggssbestämmelser (tredje upplagan). [24]

Handel och sjöfart.

De ekonomiska verkningarna för sjöfarten av 1928 års lotsförfattningssakkunnigas förslag till lotsavgifter. [15]

Kommunikationsväsen.

Betänkande rörande frivilliga sammanslutningar mellan enskilda järnvägar i Skåne m. m. [5]
Utredning rörande motorfordonsbeståndet i Sverige. [18]
Betänkande med förslag till lag om allmänna vägar och lag om vägdistrikt m. m. [21]

Bank-, kredit- och penningväsen.

1932 års banksakkunniga. Betänkande med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse m. m. [30]

Försäkringsväsen.

Dödlighetsantaganden för livränteförsäkring. [4]
1928 års pensionsförsäkringskommitté och organisationsakkunniga. Statistiska undersökningar samt kostnadsberäkningar m. m. Del 2. [36]

Kyrkoväsen. Undervisningsväsen. Andlig odling i övrigt.

Utredning och förslag rörande ändrade grunder för biskoparnas avlöning och därmed sammanhängande frågor. [17]
Läroverksakkunniga. Betänkande med förslag till undervisningsplaner för rikets allmänna läroverk och de kommunala mellanskolorna m. m. [31]
Betänkande med förslag till ändrade bestämmelser ang. tillsättning av prästerliga tjänster. [35]

Försvarsväsen.

Luftförsvarsutredningens betänkande. Utredning beträffande hemortens och civilbefolkningens skyddande vid luftanfall mot Sverige. [3]

Utrikes ärenden. Internationell rätt.